

Maatilatalouden kehittämisrahasto (Makera) ja sen rooli sekä asema kehysjärjestelmässä

Kestävä julkinen talous

Osastopäällikkö Minna-Mari Kaila

Maa- ja metsätalousministeriö

- Maken toiminta perustuu lakiin maatilatalouden kehittämisrahastosta (657/1966)
- Valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto
- Rahastoa hoitaa valtioneuvoston asettama johtokunta, johon valtioneuvosto kutsuu jäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Lain mukaisesti rahaston varoja voidaan käyttää

- maatilatalouden rakenteen parantamiseen,
- maaseutuelinkeinojen edistämiseen,
- maaseudun elinolosuhteiden ja toimeentulomahdollisuuksien parantamiseen sekä näiden toimenpiteiden kehittämiseen
- em. tarpeisiin liittyvien maa- ja vesialueiden ostamiseen ja vaihtamiseen;
- muihin Mäkelä-lain mukaisiin tarkoituksiin sen mukaan kuin siitä erikseen lailla säädetään;
- valtion talousarviossa varoja voidaan osoittaa myös muihin maatilatalouden kehittämistarkoituksiin.

Käyttösuunnitelma

- Johtokunta laatii vuosittain ehdotuksen Makeran käyttösuunnitelmaksi.
- Menojen tulee olla voimassa olevan lainsäädännön mukaisia.
- Vuonna 2023-2027 rakennetukilain mukaiset avustukset rahoitetaan pääosin valtion talousarviosta EU-osarahoitteisena. Makeraa voidaan tarvittaessa hyödyntää kansallisena lisärahoituksena myös nykyisellä CAP-kaudella.

Ennakoidut tulot vuonna 2023

- Valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ei kohdennu Makera-siirtoa.
- Vuonna 2023 tulojen ennakoidaan asettuvan 8 milj. euron tuntumaan
 - Tulojen ennakoidaan koostuvan valtionlainojen koroista ja lyhennyksistä, valtiontakauksien provisioista sekä muista pienistä sekalaisista tuloista
- Vuonna 2023 käytettävissä olevia varoja ennakoidaan olevan yhteensä 138,4 milj. euroa. Varat ovat käytännössä sidottuja mm. myönnettyihin ja tuleviin takauksiin, energia-investointeihin sekä muihin säännöllisiin menoihin.

Menot vuonna 2023

- Tutkimus- ja kehittämishankkeita yhteensä 5,86 milj. euroa
- Avustuksia 4,8 milj. euroa
- Maanhankintoja 2,5 milj.€
- Vakuustoiminnan menoja 3 milj.€
- Muita menoja 1,39 milj.€
- Vuosina 2023-2027 rakennetukilain mukaiset avustukset rahoitetaan pääosin valtion talousarviosta EU-osarahoitteisena. Makeraa voidaan tarvittaessa hyödyntää maatalouden rakennetukien kansallisena lisärahoituksena myös nykyisellä CAP-kaudella.

Makera toimii maa- ja porotalouden investointilainojen takaajana

- Valtion takaukset mahdollistavat kannattavat investoinnit silloinkin, jos omat vakuudet eivät riitä.
- Investointien vipuvaikutuksella merkittävä kansallinen hyöty muillekin talouden aloille ja työllisyyteen.
- Palkkiot jäävät kotimaahan.
- Investointihankkeiden hyvällä riskien arvioinnilla takaustappiot jäisivät vähäisiksi.
- Kevyt hallinnollinen kulurakenne.
- Maatalouden rakennetuista annetun lain mukaista takausvaltuutta on korotettu 240 miljoonaan euroon. Mitoituksessa on huomioitu uutena takauskohteena myös nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustuki.

Makera toimii maatalouden maksuvalmiuslainojen takaajana

- Maatalousyrityksille, joilla on edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan, mutta jotka toimintaympäristön muutosten tai poikkeuksellisten sääolojen vuoksi ovat tilapäisissä taloudellisissa ongelmissa.
- Toimenpiteen riskinä ovat lisääntyvät takaustappiot, jos takauksen piiriin valikoituu erityisesti heikossa tilanteessa olevia maatiloja.

Makeran tulevaisuus

Luonnonvarakeskuksen selvitys 2020

Makeran säilyttäminen toimivana rahastona on perusteltua. Makeran säilyttämistä puolsivat erityisesti sen tuoma **vakaus maatalouden rahoitukseen, sen joustavuus yllättävissä rahoitustarpeissa ja sen käyttökelpoisuus takausinstrumenttina.**

Lisäksi säilyttämistä puolsivat **erityisten toimintojen, kuten tilusjärjestelyiden tarpeellisuus ja nykyisen käytännön hyvä toimivuus ja vaikuttavuus.** Makeralla on tärkeä rooli myös **soveltavan ja päätöksentekoa tukevan tutkimuksen rahoittajana.**

Alati muuttuvassa toimintaympäristössä Makeran säilyttäminen on varautumista olemassa olevaa rahastoa hyödyntävien uusien rahoitusinstrumenttien mahdolliseen käyttöönottoon. (Luonnonvarakeskus 2020)

Rahaston toiminnan kehittäminen HO-kaudella

- Mäkelä toimii myös jatkossa **maa- ja porotalouden investointilainojen takaajana**.
- Uutena käyttökohteena Mäkelän olisi mahdollista toimia **maatalousyrittäjien käyttöpääomatakaajana**. Rahoitusväline vaatisi uutta lainsäädäntöä sekä varautumista takaustappioihin.
- Mäkelän toimimista **eläintautirahastona** selvitetään. Mäkelä toimisi ensivaiheessa salmonellaturvana sikatiloilla, joille kansallinen lainsäädäntö edellyttää salmonellatartunnan hävittämistä sen esiintyessä tilalla. Eläintautirahaston perustaminen osaksi Mäkelän toimintaa vaatisi uutta lainsäädäntöä sekä muutoksia Mäkelä-lakiin. Rahastoon kerättäisiin pakollisia maksuja ensimmäisessä vaiheessa sikatuottajilta ja myöhemmin myös muilta kotieläintuottajilta rahaston laajentuessa muihin tuotantoeläimiin.

Kiitos